

EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 29.11.2017
COM(2017) 707 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD EN HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ**

**Een evenwichtig stelsel voor de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten, in
antwoord op de huidige maatschappelijke uitdagingen**

{SWD(2017) 430 final}

I. INLEIDING

Doeltreffende, goed ontworpen en evenwichtige systemen voor intellectuele eigendom ("IE") vormen een belangrijke hefboom om investeringen in innovatie en groei te bevorderen. Intellectuele-eigendomsrechten (hierna ook "IER" genoemd) vormen een van de belangrijkste instrumenten waarmee ondernemingen, makers en uitvinders hun investeringen in kennis en creatieve inspanningen rendabel kunnen maken. Uit studies komt naar voren dat IER-intensieve sectoren naar schatting goed zijn voor ongeveer 42 % van het BNP van de EU (met een jaarlijkse waarde van zo'n 5,7 biljoen EUR), voor 38 % van alle banen,¹ en bijdragen aan wel 90 % van de uitvoer van de EU².

De digitale revolutie heeft een overvloed aan nieuwe kansen gecreëerd. Het internet heeft innovatieve goederen, technologie en creatieve inhoud naar een veel bredere consumentenbasis gebracht, waardoor innovatieve en creatieve ondernemers in staat zijn nieuwe markten te betreden en een nieuw publiek te bereiken. Maar de digitale revolutie stelt het intellectuele-eigendomssysteem van de EU ook aan grotere risico's bloot. In de online-omgeving kunnen goederen en inhoud waarmee inbreuk wordt gemaakt op IPR op grotere schaal en sneller verspreid worden, en is het vaak moeilijker voor consumenten om deze goederen en inhoud te onderscheiden van authentieke en legale goederen en inhoud. Bovendien kunnen personen die inbreuk maken op IER (hierna ook: "IER-inbreukmakers") zich verschuilen achter een valse identiteit en bevinden zij zich vaak buiten de EU, in jurisdicties met een zwak handhavingstelsel.

Dit alles heeft gezorgd voor **een toename van inbreuken op intellectuele-eigendomsrechten wereldwijd**³. Op dit moment vertegenwoordigen nagemaakte en door piraterij verkregen goederen 2,5 % van de wereldhandel. De EU-industrie is ernstig getroffen: volgens een recente studie⁴ bestaat 5 % van alle invoer in de EU uit nagemaakte en door piraterij verkregen goederen, wat overeenkomt met naar schatting 85 miljard EUR aan illegale handel.

Inbreuken op IER (hierna ook: "IER-inbreuken" of "IE-inbreuken") vormen een specifieke bedreiging voor de sectoren waarin EU-ondernemingen wereldleiders zijn, zoals kleding, luxegoederen en geneesmiddelen, en zijn verantwoordelijk voor aanzienlijke verliezen aan inkomsten en werkgelegenheid in deze sectoren. Het Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie (EUIPO) heeft onlangs onderzoek gedaan naar de reikwijdte, schaal en impact van IE-inbreuken in negen sectoren⁵ en de totale verliezen in de EU op 48 miljard euro becijferd⁶. Ook de creatieve en culturele bedrijfstakken (muziek, film, software, boeken) in

¹ Rekening houdend met zowel directe als indirecte werkgelegenheid.

² EUIPO, *Intellectual property rights in intensive industries and economic performance in the EU*, 2016.

³ Desalniettemin zijn er ook enkele positieve ontwikkelingen. Op het gebied van auteursrecht bijvoorbeeld hebben nieuwe bedrijfsmodellen geleid tot minder inbreuken op auteursrecht in sommige markten (beschikbaar op: <https://copia.is/library/the-carrot-or-the-stick/>). De succesvolle ontwikkeling van een legaal aanbod is vanzelfsprekend ook afhankelijk van doeltreffende handhavingsmaatregelen. De Commissie heeft steeds gesteld dat de bestrijding van online-piraterij gecombineerd moet worden met aanvullende maatregelen waaronder de ontwikkeling van een legaal aanbod en educatieve initiatieven (zie bijvoorbeeld de mededeling van de Commissie inzake *Creatieve online-inhoud in de interne markt* (COM(2007)/0836 definitief) en *Naar een modern, meer Europees kader voor auteursrechten* (COM(2015) 626 definitief)).

⁴ OECD/EUIPO, *Trade in Counterfeit and Pirated Goods: Mapping the Economic Impact*, 2016.

⁵ Cosmetica en persoonlijke verzorging; kleding, accessoires en schoeisel; sportartikelen; speelgoed en spellen; handtassen en bagage; juwelen en horloges; muziekopnames; gedistilleerde dranken en wijn; en geneesmiddelen.

⁶ Beschikbaar op <https://euiipo.europa.eu/ohimportal/en/web/observatory/quantification-of-ipr-infringement>.

Europa worden getroffen⁷. De schade die ondernemingen lijden door namaak en piraterij heeft negatieve gevolgen voor de door hen verschaft werkgelegenheid in de EU en leidt tot verliezen aan belastinginkomsten en sociale-zekerheidsbijdragen⁸.

Ondertussen gaan de winsten van namaak en piraterij vaak naar criminele organisaties. Deze organisaties opereren doorgaans binnen en buiten de EU, gebruiken zowel gereguleerde als clandestiene productiefaciliteiten, dringen binnen in toeleveringsketens, maken zich schuldig aan uitbuiting van arbeidskrachten en het witwassen van geld, betalen geen belastingen en brengen consumenten in gevaar⁹.

In het actieplan voor de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten uit 2014¹⁰ werd de aandacht van het IE-handhavingsbeleid van de Commissie verlegd naar een "follow the money"-benadering, waarbij wordt getracht commerciële IER-inbreukmakers de inkomstenstroom die hun activiteiten winstgevend maakt, te ontnemen. Een betere handhaving van intellectuele-eigendomsrechten draagt bij aan de prioriteiten van de Commissie voor het creëren van werkgelegenheid, het stimuleren van groei en het verbeteren van concurrentievermogen. Zij speelt ook een cruciale rol bij de voltooiing en versterking van de eengemaakte markt en het terugdringen van fragmentatie wat de lidstaten betreft. Om die reden heeft de Commissie in de strategieën voor de digitale eengemaakte markt¹¹ en voor de eengemaakte markt¹² aangekondigd dat Europa meer moet doen om ervoor te zorgen dat intellectuele-eigendomsrechten ook werkelijk - in de digitale omgeving - worden

⁷ Zie bijvoorbeeld BASCAP/INTA, *The economic impact of counterfeiting and piracy*, 2017, beschikbaar op: http://www.inta.org/Communications/Documents/2017_Frontier_Report.pdf, waarin de globale waarde van digitale piraterij bij films, muziek en software in 2015 werd geschat op 213 miljard USD. Zie ook EUIPO, *The Economic cost of IPR Infringement in the recorded Music industry* - Mei 2016, beschikbaar op: https://euipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/resources/research-and-studies/ip_infringement/study7/Music_industry_en.pdf. Uit deze studie bleek dat de muziekindustrie in de EU in 2014 ongeveer 170 miljoen EUR aan inkomsten misliep als gevolg van consumptie van muziekopnames uit illegale bronnen. Zie ook de studies van het Britse Bureau voor Intellectuele Eigendom die volgen in welke mate er inbreuk op online auteursrechten plaatsvindt. In de laatste versie (mei 2016) werd geschat dat 15 % van de Britse internetgebruikers van 12 jaar of ouder tussen maart en mei 2016 ten minste één artikel met online-inhoud illegaal had afgenomen en dat 5 % van de Britse gebruikers van 12 jaar en ouder uitsluitend illegale inhoud had afgenomen (beschikbaar op:

https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/546223/OCI-tracker-6th-wave-March-May-2016.pdf).

⁸ De onlangs uitgevoerde EUIPO-analyse (zie voetnoot 6) schat dat het directe en indirecte verlies aan werkgelegenheid in deze negen sectoren meer dan 786 000 banen bedraagt. Het verlies aan inkomsten voor de overheid in dezelfde negen sectoren bedraagt 14,4 miljard EUR.

⁹ UNODC, *The Illicit Trafficking of Counterfeit Goods and Transnational Organized Crime*, 2014, beschikbaar op:

https://www.unodc.org/documents/counterfeit/FocusSheet/Counterfeit_focussheet_EN_HIRES.pdf

Europol-EUIPO, *Situation report on counterfeiting in the EU*, 2015, beschikbaar op:

<https://euipo.europa.eu/ohimportal/documents/11370/80606/2015+Situation+Report+on+Counterfeiting+in+the+EU> en UNICRI, *Illicit pesticides, Organized crime and supply chain integrity*, 2016, beschikbaar op:

http://www.unicri.it/in_focus/files/The_problem_of_illicit_pesticides_low_res1.pdf

¹⁰ *Naar een hernieuwde consensus over de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten: een EU-actieplan*, COM(2014)392, 1 juli 2014. Naar aanleiding van dit actieplan heeft het Europees Parlement de Commissie opgeroepen een nauwgezette beoordeling van het huidige rechtskader te presenteren, zie hiervoor de resolutie van 9 juni 2015.

¹¹ Mededeling van de Commissie: *Strategie voor een digitale eengemaakte markt voor Europa*, COM/2015/0192, 6 mei 2015.

¹² Mededeling van de Commissie: *De eengemaakte markt verbeteren: meer mogelijkheden voor mensen en ondernemingen*, COM/2015/0550, 28 oktober 2015.

gehandhaafd, waarbij zij de "follow the money"-benadering ondersteunt en bijzondere aandacht aan kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) besteedt.

Als follow-up op recente initiatieven voor een beter raamwerk voor auteursrecht¹³ presenteert de Commissie een **veelomvattend pakket maatregelen teneinde de toepassing en handhaving van IER binnen de EU-lidstaten, aan onze grenzen en op internationaal niveau verder te verbeteren**¹⁴. De in dit pakket opgenomen maatregelen worden beschreven in deze mededeling, en tevens in de volgende documenten:

- een Mededeling houdende richtsnoeren inzake de toepassing van de richtlijn betreffende de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten (die richtlijn hierna ook "IPRED" genoemd)¹⁵, alsmede een Werkdocument van de diensten van de Commissie met een evaluatie van de IPRED;
- een Mededeling betreffende octrooien die essentieel zijn voor de toepassing van een norm ("standaard-essentiële octrooien", hierna ook "essentiële octrooien" of "SEPs" genoemd);
- een Werkdocument van de diensten van de Commissie betreffende het Memorandum van overeenstemming inzake de verkoop van nagemaakte goederen via het internet.

Deze Mededeling biedt een raamwerk voor al deze acties op het gebied van handhaving van IER, en bestaat uit vier hoofdpunten waarin de volgende zaken aan de orde komen:

- 1) maatregelen die het voor belanghebbenden in verband met intellectuele-eigendomsrechten gemakkelijker maken te profiteren van een homogeen, billijk en doeltreffend systeem voor **rechtshandhaving** in de EU. Samen met de richtsnoeren inzake de IPRED omvat dit acties en aanbevelingen om de justitiële capaciteit en de voorspelbaarheid in de EU verder te versterken;
- 2) acties ter ondersteuning van **initiatieven van het bedrijfsleven ter bestrijding van IE-inbreuken**, zoals vrijwillige overeenkomsten met tussenpersonen en stappen om toeleveringsketens beter te beschermen tegen namaak;
- 3) initiatieven voor de **versterking van de capaciteit van douane- en andere autoriteiten voor de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten**;
- 4) maatregelen **ter versterking van de inspanningen om IE-inbreuken op mondiale schaal te bestrijden**, door het bevorderen van beste praktijken en de samenwerking met derde landen te intensiveren.

Terwijl er een duidelijke behoefte bestaat aan een harder optreden tegen IE-inbreuken, zou de EU tegelijkertijd moeten beschikken over beleid dat ervoor zorgt dat **de eerbiediging van intellectuele-eigendomsrechten wordt afgestemd op** de behoefte aan **een soepele uitrol van nieuwe en innovatieve technologieën**. Dit is met name van belang wanneer dergelijke technologieën worden verwerkt in normen. In de huidige snel veranderende en onderling verbonden wereld zijn wijdverbreide normen gebaseerd op door intellectuele eigendom beschermde technologieën - zogeheten octrooien die essentieel zijn voor de toepassing van een norm ("SEPs") - noodzakelijk voor de interoperabiliteit en met name voor een effectieve uitrol van het Internet der Dingen. Een evenwichtig, doeltreffend en duurzaam raamwerk voor

¹³ Zie met name *Het bevorderen van een eerlijke, efficiënte en competitieve Europese op het auteursrecht gebaseerde economie in de digitale eengemaakte markt*, COM(2016)592, 14 september 2016 en het voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en van de Raad inzake auteursrechten in de digitale eengemaakte markt van 14 september 2017.

¹⁴ In de Bijlage wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste acties.

¹⁵ Richtlijn 2004/48/EG van 29 april 2004 betreffende de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten (PB L 157 van 30.4.2004, blz. 45).

SEPs is derhalve essentieel om een eerlijke toegang tot genormaliseerde technologieën te garanderen, waarbij ervoor wordt gezorgd dat octrooihouders worden beloond voor hun investeringen in O&O en normalisatie-activiteiten en daardoor worden gestimuleerd om hun beste technologieën aan te bieden voor opname in normen.

Om deze reden wordt in een **afzonderlijke Mededeling een raamwerk voor SEPs geschetst**. Hiermee worden richtsnoeren en aanbevelingen gegeven voor de wijze waarop het meldingssysteem transparanter en doelmatiger kan worden gemaakt, wordt een toelichting gegeven op enkele kernbeginselen inzake eerlijke, redelijke en niet-discriminerende praktijken (de zogeheten "FRAND ("Fair, Reasonable and Non-Discriminatory")-benadering)) en richtsnoeren geboden inzake het waarborgen van een doeltreffende handhaving, waarbij de kans op misbruik van procesrecht kleiner wordt. Meer duidelijkheid over deze punten zal ertoe bijdragen dat de EU een leidende rol kan vervullen in technologische innovatie wereldwijd, waarbij in de EU een effectieve uitrol wordt bevorderd van nieuwe technologieën, zoals het Internet der Dingen of 5G, die aan de basis staan van de digitale eengemaakte markt.

II. NAAR EEN DOELMATIGER EN VOORSPELBAARDER RECHTSHANDHAVINGSSYSTEEM IN DE EU

In lijn met de richtsnoeren voor een betere regelgeving¹⁶ heeft de Commissie een uitgebreide evaluatie van de effecten van de IPRED-richtlijn afgerond. De resultaten tonen aan dat de richtlijn heeft geleid tot het opzetten van een gemeenschappelijk rechtskader waarbinnen civiele gerechten in de gehele EU dezelfde reeks instrumenten toepassen, zodat in het algemeen een hoge mate van bescherming op de interne markt wordt gewaarborgd. De richtlijn heeft tevens geleid tot pan-Europese handhavingsstrategieën van ondernemingen en heeft rechters en rechtsbeoefenaren gestimuleerd om procesrechtelijke ervaringen uit te wisselen. Bovendien liet de evaluatie zien dat de IPRED kostenefficiënt en coherent met andere interventies van de EU met vergelijkbare doelstellingen is geweest en op EU-niveau toegevoegde waarde heeft gecreëerd. De conclusie van de evaluatie was derhalve dat de IPRED nog steeds aan de doelstellingen voldoet.

In de evaluatie werd echter tevens vastgesteld dat er **verschillen bestaan in de wijze waarop bepaalde IPRED-bepalingen** (bijvoorbeeld ten aanzien van rechterlijke bevelen, schadevergoeding en aan de procedure verbonden kosten) **in de praktijk worden uitgevoerd en toegepast**. Deze verschillen komen vaak voort uit onzekerheden en uiteenlopende opvattingen over de wijze waarop de bepalingen moeten worden begrepen, met name vanwege de met de nieuwe digitale omgeving samenhangende uitdagingen. Een andere oorzaak voor deze verschillen zou erin kunnen zijn gelegen dat de IPRED voorziet in een minimale harmonisatie. De belangrijkste oorzaak is waarschijnlijk dat de afwijkingen voortkomen uit het feit dat de IPRED werking heeft tegen de achtergrond van zeer diverse civielrechtelijke handhavingskaders en juridische tradities. Dientengevolge kunnen de uitkomsten, afhankelijk van de plaats waar de juridische procedures worden ingeleid, heel verschillend zijn, zowel wat de inhoud als de doelmatigheid en doeltreffendheid betreft. Dit kan de voorspelbaarheid belemmeren en handhaving moeilijk maken, met name in een grensoverschrijdende context.

¹⁶ De richtsnoeren voor betere regelgeving beschrijven de beginselen die de Europese Commissie moet volgen wanneer zij bestaande wetgeving beheert en evalueert. Zie https://ec.europa.eu/info/better-regulation-guidelines-and-toolbox_nl.

De resultaten van de openbare raadpleging over de evaluatie van de IPRED¹⁷ bevestigen deze bevindingen. Terwijl het merendeel van de belanghebbenden van mening was dat de bestaande regels inderdaad hebben bijgedragen tot het beschermen van intellectuele eigendom en het voorkomen van IE-inbreuken, verzochten velen om meer duidelijkheid over de manier waarop de IPRED in de praktijk zou moeten worden toegepast. Met name houders van rechten en tussenpersonen waren van mening dat de maatregelen, procedures en rechtsmiddelen van de IPRED niet consistent in de lidstaten werden toegepast, wat leidde tot verschillen in beschermingsniveau binnen de EU. Terwijl het recht op eerbiediging van intellectuele-eigendomsrechten op zichzelf een grondrecht is¹⁸, uitten burgers op hun beurt bezorgdheid over de eerbiediging van hun grondrechten in IER-handhavingsprocedures.

Richtsnoeren inzake de IPRED

Teneinde een meer samenhangende en doelmatige toepassing van de IPRED te waarborgen brengt de Commissie, in een afzonderlijke mededeling, **richtsnoeren uit inzake de interpretatie en toepassing van de in de IPRED voorziene maatregelen, procedures en rechtsmiddelen**¹⁹. Aan de hand van de rechtspraak van het Hof van Justitie en beschikbare beste praktijken beschrijft het richtsnoerendocument de opvattingen van de Commissie over die IPRED-bepalingen die tot interpretatieproblemen hebben geleid. Naar aanleiding van de resultaten van de evaluatie, met inbegrip van de openbare raadpleging, komen in het document belangrijke aspecten van de IPRED aan de orde, met name:

- het toepassingsgebied ervan;
- de betekenis van het vereiste dat die maatregelen, procedures en rechtsmiddelen onder andere "eerlijk en billijk" moeten zijn;
- de regels inzake bewijsmateriaal, het recht op informatie, het recht op voorlopige en conservatoire maatregelen en rechterlijke bevelen;
- compensatie voor de geleden schade (schadevergoedingen); alsmede
- vergoeding van de aan de procedure verbonden kosten.

Het document geeft ook richtsnoeren inzake de toepassing van de in de IPRED beschreven maatregelen zodat er tussen de verschillende grondrechten die in een intellectuele-eigendomsprocedure aan de orde kunnen komen, een juist evenwicht wordt gevonden waarbij onevenredige uitkosten en misbruik van procesrecht worden vermeden.

Geschillen over intellectuele eigendom kunnen, met name in het digitale tijdperk, vaak in verschillende lidstaten tegelijk voorkomen. Dit betekent bijvoorbeeld dat auteursrechthebbers die illegale online-inhoud willen bestrijden, voor dezelfde inbreuk mogelijk vorderingen gelijktijdig in verschillende lidstaten moeten instellen. Voor dezelfde inbreuk een zelfde rechtsmiddel instellen in meer dan één jurisdictie brengt in het algemeen aanzienlijke kosten en langdurige procedures mee, met name wanneer er geen uniforme intellectuele-eigendomstitel in de EU bestaat en wanneer uitzonderingen en beperkingen, vanwege verschillen in het materiële recht, per lidstaat verschillend worden toegepast. Hoewel de richtsnoeren inzake de IPRED niet alle in dit verband bestaande uitdagingen

¹⁷ De resultaten van de openbare raadpleging zijn beschikbaar op de website van de Commissie op: http://ec.europa.eu/growth/content/have-your-say-enforcement-intellectual-property-rights-0_nl

¹⁸ Zie artikel 17, lid 2, van het Handvest van de grondrechten.

¹⁹ de Mededeling van de Commissie: *Richtsnoeren inzake bepaalde aspecten van Richtlijn 2004/48/EU van het Europees Parlement en de Raad betreffende de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten*, COM(2017)708.

behandelen en dit ook niet mogelijk is²⁰, zouden zij, door bij te dragen aan een meer samenhangende interpretatie en toepassing van de IPRED, het voor houders van rechten gemakkelijker moeten maken om een **grensoverschrijdende geschillenprocedure** aanhangig te maken.

De richtsnoeren doen geen afbreuk aan de handhavingsmaatregelen die de Commissie zou kunnen overwegen uit hoofde van artikel 258 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en die in overeenstemming zullen zijn met de in het richtsnoerendocument beschreven interpretatie.

De rol en verantwoordelijkheden van **tussenpersonen**, met name online tussenpersonen, kwamen zowel in de evaluatie als in de openbare raadpleging naar voren als een belangrijk punt van zorg voor belanghebbenden. Zoals in de richtsnoeren wordt toegelicht hangt de mogelijkheid om op grond van de IPRED een rechterlijk bevel tegen een tussenpersoon uit te vaardigen niet af van de aansprakelijkheid van de tussenpersoon voor de (vermeende) inbreuk in kwestie²¹. De richtlijn inzake elektronische handel²² regelt in feite de voorwaarden waaronder bepaalde online tussenpersonen zijn uitgesloten van aansprakelijkheid. Terwijl de Commissie in haar mededeling betreffende online-platforms²³ uit 2016 van mening was dat dit met de laatstgenoemde richtlijn geboden kader nog steeds geschikt is voor het beoogde doel, heeft de Commissie recentelijk concrete richtsnoeren²⁴ uitgebracht met het oog op snelle en doeltreffende opsporing en verwijdering van illegale online-inhoud, waaronder inhoud die inbreuk maakt op intellectuele eigendomsrechten, voorzien van de nodige wettelijke waarborgen, bijvoorbeeld door de zogeheten meldings- en actieprocedures. Haar voorstel voor een richtlijn inzake auteursrecht in de digitale eengemaakte markt voorziet ook in bepaalde specifieke instrumenten en mechanismen ter verwezenlijking van een goed functionerende marktplaats voor auteursrecht, en behelsde met name dat passende maatregelen worden genomen door bepaalde online-dienstaanbieders om in samenwerking met rechthebbenden te voorkomen dat door auteursrecht beschermde inhoud beschikbaar is zonder toestemming van die rechthebbenden.

Opbouw van een sterkere "kennisgemeenschap voor de handhaving van intellectuele eigendomsrechten": verbetering van de rechtshandhaving in de EU

Uit de evaluatie is gebleken dat veel houders van rechten klaagden over problemen wat betreft de toegang tot de rechter, langdurige en kostbare procedures en onzekere uitkomsten. De evaluatie liet verder zien dat er een gebrek aan voorspelbaarheid en transparantie wordt ervaren over de wijze waarop juridische procedures behandeld worden en de (waarschijnlijke) uitkomsten daarvan. In het algemeen blijkt dat factoren als de verschillen in nationale civielrechtelijke tradities en rechtspraktijken nog steeds een belemmering vormen voor de

²⁰ Zoals toegelicht in overweging 11 van de IPRED, heeft die richtlijn niet ten doel geharmoniseerde regels betreffende justitiële samenwerking, rechterlijke bevoegdheid, erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken vast te stellen, noch over de toepasselijke wetgeving te handelen. Er zijn andere communautaire instrumenten die deze onderwerpen in het algemeen regelen en die, in beginsel, ook van toepassing zijn op intellectuele eigendom.

²¹ Zie punt IV.1 van de richtsnoeren.

²² Richtlijn 2000/31/EG van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2000 betreffende bepaalde juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij, met name de elektronische handel, in de interne markt (PB L 178 van 17.7.2000, blz 1).

²³ Mededeling van de Commissie, *Online platforms en de digitale eengemaakte markt - Kansen en uitdagingen voor Europa*, COM(2016)288 van 25 mei 2016.

²⁴ Mededeling van de Commissie, *De bestrijding van illegale online-inhoud - Naar een grotere verantwoordelijkheid voor onlineplatforms* COM(2017) 555 van 28 september 2017.

ontwikkeling van een voorspelbaar en consistent systeem voor de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten in de EU.

In dit kader roept de Commissie, in aanvulling op de IPRED-richtsnoeren, **de lidstaten op hun inspanningen te intensiveren om te voorzien in doeltreffende en voorspelbare civielrechtelijke beroepsmogelijkheden** tegen IE-inbreuken in de EU, in overeenstemming met de IPRED, en zal zij deze inspanningen ondersteunen. Een grotere transparantie en voorspelbaarheid zou feitelijk veel voordelen bieden, met name voor kmo's. Het zou hun toegang tot de rechter vergemakkelijken en de uitrol van betaalbare verzekeringsregelingen in verband met intellectuele-eigendoms geschillen helpen bevorderen²⁵.

Als eerste stap zal de Commissie nauw met de lidstaten en belanghebbenden samenwerken om het hierboven genoemde richtsnoerendocument, waar nodig en passend, aan te vullen met **nadere, meer specifieke richtsnoeren** om een homogene en doeltreffende handhaving van intellectuele-eigendomsrechten in de EU te ondersteunen. Hiertoe zal zij, samen met nationale deskundigen waaronder nationale rechters en andere belanghebbenden, enkele concrete kwesties en probleemgebieden vaststellen waarvoor nadere specifieke richtsnoeren, gebaseerd op ervaringen met beste praktijken, nuttig zouden zijn. Een concreet voorbeeld in dit verband zou kunnen zijn de berekening van schadevergoedingen en het bewijsmateriaal vereist om door IER-inbreuken veroorzaakte schade te vergoeden.

De Commissie is voornemens alle richtsnoeren inzake IER-handhaving online te publiceren, onder andere via het portaal Uw Europa²⁶, zodat informatie uit de praktijk van rechtshandhaving van IER in de EU niet alleen voor rechters en rechtsbeoefenaren beschikbaar is, maar voor alle belanghebbenden.

Verder is het, zoals de evaluatie van de IPRED heeft aangetoond, van groot belang te beschikken over **rechters die gespecialiseerd zijn in intellectuele-eigendomsrechten en met name de handhaving daarvan**, zodat er doeltreffend en doelmatig gebruik wordt gemaakt van maatregelen, procedures en rechtsmiddelen in het kader van de IPRED. Een dergelijke specialisatie kan aanzienlijke voordelen meebrengen, in het bijzonder snellere, meer doelmatige en consistentere beslissingen, wat leidt tot een grotere rechtszekerheid. De Commissie roept de lidstaten daarom tot meer specialisatie van dien aard.

Een ander element om intellectuele-eigendomsrechten op meer doelmatige en consistente wijze in de EU te handhaven is de beschikbaarheid van **opleidingen voor gerechtelijk personeel** en de **ontwikkeling van beste praktijken**. Ter ondersteuning van de inspanningen van lidstaten op dit gebied zal de Commissie haar werkzaamheden met het waarnemingscentrum voor de ontwikkeling van een samenhangend curriculum van seminars en trainingssessies voor rechters, verder intensiveren. Dit zou moeten bevorderen dat rechters die IE-inbreuken behandelen meer gaan netwerken en blijven bijleren. In dit verband staan er voor 2018 drie specifieke seminars gepland.

Tot slot is **transparantie** over uitspraken inzake IER-handhaving een belangrijke voorwaarde voor het uitwisselen van kennis binnen de eengemaakte markt, voor een grotere voorspelbaarheid en voor een grensoverschrijdend debat tussen personen die zich beroepshalve met intellectuele eigendom bezighouden. Tot nu toe hebben echter slechts weinig lidstaten rechtspraak over intellectuele eigendomsrechten op speciaal daarvoor

²⁵ Zoals aangekondigd in haar starters- en opschalingsinitiatief (*De intellectuele eigendom ten dienste van het MKB ter bevordering van innovatie en groei*., SWD(2016) 373 van 22 november 2016), neemt de Commissie maatregelen om de uitrol van dergelijke IE-verzekeringsregelingen in Europa te bevorderen, met name ter ondersteuning van kmo's.

²⁶ www.youreurope.be

ingestelde websites gepubliceerd en lopen de regels voor beschikbaarheid en publicatie tamelijk ver uiteen. De Commissie roept de lidstaten derhalve op om gerechtelijke beslissingen in procedures die verband houden met IE-inbreuken **systematisch te publiceren**, ten minste van beroepsgerechten en hoger.²⁷ Van haar kant zal de Commissie samen met het waarnemingscentrum haar werkzaamheden voor de door de EUIPO ingestelde **gegevensbank voor de verzameling van rechtspraak** intensiveren, teneinde deze zo uitgebreid en gebruikersvriendelijk mogelijk te maken.

Naast doeltreffendere systemen voor rechtshandhaving moet ook de ontwikkeling van nadere **alternatieve geschillenbeslechting** in overweging worden genomen. Gebruikmaking van alternatieve geschillenbeslechting en arbitrage kan als alternatief middel voor de handhaving van intellectuele eigendom dienen. Hoewel alternatieve geschillenbeslechting nog steeds zelden gebruikt wordt om IE-vorderingen te behandelen, biedt deze vorm van geschillenbeslechting voordelen (grensoverschrijdende kwesties kunnen bijvoorbeeld gemakkelijker worden opgelost, en alternatieve geschillenbeslechting kan sneller en goedkoper zijn dan gerechtelijke procedures). Samen met het EUIPO brengt de Commissie momenteel de bestaande instrumenten voor alternatieve geschillenbeslechting in kaart en onderzoekt zij de voordelen om bij het EUIPO een bemiddelingscentrum voor kwesties inzake handelsmerken en ontwerpen in te stellen. Zij is ook voornemens samen te werken met het toekomstige Eengemaakte Octrooigerecht aan de ontwikkeling van bemiddeling en arbitrage in octroozaken. Dit zou moeten bijdragen aan de uitrol van een bemiddelings- en arbitragenetwerk voor intellectuele eigendom in de EU, zoals aangekondigd in het starters- en opschalingsinitiatief²⁸.

Met het oog op de verdere verbetering van het rechtshandhavingssysteem in de EU zal de Commissie:

- **richtsnoeren geven inzake de interpretatie en toepassing van de belangrijkste bepalingen van de richtlijn betreffende de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten (IPRED);**
- **samen met nationale deskundigen en rechters uit de lidstaten werken aan nadere, meer specifieke richtsnoeren, teneinde voor specifieke IPRED-aangelegenheden nauwkeuriger en meer praktisch houvast te bieden inzake specifieke kwesties in verband met de IPRED, op grond van ervaring met beste praktijken;**
- **de hierboven genoemde richtsnoeren en beste praktijken online zetten, onder andere via het portaal Uw Europa;**
- **de lidstaten oproepen te stimuleren dat rechters zich specialiseren in intellectuele eigendom en in de kwesties die verband houden met de handhaving ervan en de in intellectuele-eigendomszaken gedane uitspraken op systematische wijze te publiceren;**
- **samen met het EUIPO verdere maatregelen nemen om te bevorderen dat voor de beslechting van IE-geschillen op grotere schaal van alternatieve geschillenbeslechting (hierna ook: "ADR") gebruikt wordt gemaakt, met inbegrip van het in kaart brengen van bestaande ADR-instrumenten en het onderzoeken van de merites van instelling van een bemiddelingscentrum bij het EUIPO.**

²⁷ Dit dient in overeenstemming met de wetgeving inzake de bescherming van persoonsgegevens plaats te vinden. Los daarvan dienen lidstaten tevens artikel 15 van de IPRED na te leven, dat gerechtelijke autoriteiten de mogelijkheid biedt de publicatie van rechterlijke beslissingen te gelasten, op verzoek van de eisers en op kosten van de inbreukmakers.

²⁸ Zie voetnoot 26.

III. INTENSIVEREN VAN INSPANNINGEN VAN HET BEDRIJFSLEVEN OM IE-INBREUKEN TE VOORKOMEN EN TE BESTRIJDEN

De strijd tegen IE-inbreuken moet een gezamenlijke inspanning van alle actoren zijn, zowel van de kant van de overheid als van de private sector, en moet niet alleen met behulp van rechterlijke handhaving maar ook met gebruikmaking van alle mogelijke instrumenten worden gevoerd. De Commissie werkt al een aantal jaren samen met het bedrijfsleven om acties van het bedrijfsleven tegen IE-inbreuken te ondersteunen en te stimuleren. Het idee is om dat **de nodige zorgvuldigheid** wordt aangemoedigd van alle partijen die mogelijk betrokken zijn bij de ontwikkeling van en bij transacties die verband houden met producten of inhoud die inbreuk maken op IER, met inbegrip van leveranciers, reclamebureaus, aanbieders van betaaldiensten als ook de houders van de rechten zelf. Ondanks het feit dat er aanzienlijke vooruitgang is geboekt, kan en moet er meer gedaan worden om de verspreiding van op intellectuele-eigendomsrechten inbreuk makende goederen en praktijken te stoppen.

Optimaal gebruik maken van het potentieel aan vrijwillige overeenkomsten

De Commissie moedigt meer dialogen tussen belanghebbenden aan om een doeltreffende samenwerking tussen partners uit het bedrijfsleven te stimuleren bij de bestrijding van IE-inbreuken, en de beste praktijken uit de industrie te verspreiden. Een eerste Memorandum van overeenstemming tussen houders van rechten en internetplatforms werd afgesloten in 2011 en is geactualiseerd in 2016²⁹. Hierin wordt een coöperatieve benadering voor de strijd tegen de verkoop van nagemaakte goederen beschreven. Sindsdien kunnen er twee verdere ontwikkelingen worden vastgesteld:

Ten eerste werden in dit eerste memorandum van overeenstemming inzake namaak **kernprestatie-indicatoren** ("KPI's") ingevoerd om de resultaten van de vrijwillige overeenkomst te beoordelen en mogelijke gebieden voor verdere verbetering vast te stellen. De resultaten van een eerste monitoringscyclus op grond van deze KPI's laten zien dat **het memorandum van overeenstemming doeltreffend is en al aanzienlijke resultaten heeft opgeleverd**. Zij laten zien dat vrijwillige samenwerking aanzienlijk kan bijdragen tot het beteugelen van onlinenamaak en doeltreffende oplossingen kan bieden. Sinds het memorandum van overeenstemming werking kreeg, is er een aanzienlijk aantal aangeboden nagemaakte producten van onlineplatforms verwijderd, hoofdzakelijk als resultaat van meer proactieve en preventieve maatregelen. Echter gezien het feit dat goederen die inbreuk maken op IER steeds meer hun weg naar de eengemaakte markt vinden, moedigt de Commissie alle ondertekenaars en nieuwe deelnemers aan hun inspanningen te intensiveren³⁰.

Ten tweede zijn belanghebbenden, onder toezicht van de Commissie, bezig met de afronding van hun werkzaamheden voor de afsluiting van een **nieuw memorandum van overeenstemming dat is gericht op het weren van advertenties op websites die inbreuk maken op IER**. De opbrengsten uit advertenties vormen een belangrijke inkomstenstroom voor dergelijke sites en met de overeen te komen maatregelen zou deze belangrijke bron van

²⁹ Memorandum van overeenstemming inzake de verkoop van nagemaakte goederen via het internet van 21 juni 2016, beschikbaar op <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/18023/attachments/1/translations>. Het memorandum is van toepassing op handelsmerken, ontwerpen en auteursrecht.

³⁰ Nadere informatie over de resultaten van de eerste monitoringscyclus van het memorandum van overeenstemming inzake namaak - met inbegrip van een analyse op basis van de kernprestatie-indicatoren en de resultaten van een onderzoek onder belanghebbenden - is te vinden in het Werkdocument van de diensten van de Commissie *Overview of the functioning of the Memorandum of Understanding on the sale of counterfeit goods via the internet* (Overzicht van de werking van het Memorandum van overeenstemming over de verkoop van namaakgoederen via het internet), SWD(2017) 430 dat bij deze mededeling is gevoegd.

inkomsten voor IER-inbreukmakers laten opdrogen. De aanwezigheid van advertenties voor huishoudelijke merken en bekende betaaldiensten op de sites die inbreuk maken op IER, kan ertoe leiden dat consumenten denken dat de site die zij bezoeken op legale wijze toegang geeft tot inhoud, goederen of diensten, terwijl dit feitelijk niet het geval is. Dit kan de consumenten in verwarring brengen, waardoor hun vertrouwen wordt aangetast en de waarde van het merk schade ondervindt.

Er wordt tevens gewerkt aan een memorandum van overeenstemming voor de **vervoer- en verzendbedrijfstakingen**. Dit beoogt te voorkomen dat de diensten van deze ondernemingen worden gebruikt door commerciële namakers om hun nagemaakte goederen in de EU binnen te brengen. Een ander memorandum van overeenstemming dat in voorbereiding is zal betrekking hebben op de aanbieders van **betaaldiensten**, die vaak van vitaal belang zijn voor het op intellectuele-eigendomsrechten inbreuk makende online-aanbod.

De Commissie ondersteunt de verdere ontwikkeling van deze vrijwillige overeenkomsten, met name in een online omgeving, en streeft ernaar te waarborgen dat alle ondertekenaars zorgvuldig handelen en met volledige inachtneming van de EU-wetgeving in het algemeen, en de artikelen 101 en 102 van het VWEU in het bijzonder. Zij streeft er tevens naar dat een gepast evenwicht tussen de verschillende belangen van de betrokken partijen wordt gewaarborgd en dat de rechten van consumenten naar behoren in acht worden genomen. De Commissie zal tevens een brede deelname van alle sectoren en bedrijfstakken aan dergelijke overeenkomsten stimuleren.

De Commissie is van mening dat het toezicht op dergelijke memoranda van overeenstemming moet plaatsvinden op basis van kernprestatie-indicatoren. Zij zal regelmatig verslag uitbrengen over de doeltreffendheid van deze overeenkomsten, met het oog op het selecteren van de beste praktijken; door terreinen vast te stellen waarop verdere verbetering nodig is en de behoefte aan wettelijke maatregelen op EU-niveau te beoordelen.

Bescherming van toeleveringsketens tegen dreiging van IE-inbreuken

Een andere tak van werkzaamheden waarbij de Commissie, het bedrijfsleven en andere partners betrokken zijn wil de toeleveringsketens beschermen tegen dreigingen van namaak en andere IE-inbreuken. Ook hier nemen de uitdagingen snel in aantal toe. Een in 2015 gehouden workshop over zorgvuldigheid en de integriteit van toeleveringsketens voor de bescherming van intellectuele eigendom³¹ concludeerde dat ondernemingen in toenemende mate geconfronteerd worden met gevallen van nagemaakte producten (zoals bijvoorbeeld nagemaakte elektronische onderdelen) die hun toeleveringsketens binnendringen. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door het feit dat toeleveringsketens steeds complexer zijn, waardoor het voor ondernemingen - met name kmo's - vaak moeilijk is toezicht te houden op hun leveranciers en toeleveranciers. Verder heeft de opkomst van nieuwe technologieën en het internet inbreukmakers geholpen hun namaaktechnieken te verbeteren en te infiltreren in legale toeleveringsketens. Er bestaan beste praktijken voor transparantie in de toeleveringsketens (risicobeheer, maatschappelijk verantwoord ondernemen). Die worden echter niet stelselmatig gebruikt voor de opsporing en bestrijding van IE-inbreuken. Een gebrek aan zorgvuldigheid verzwakt de veiligheid van de toeleveringsketen en leidt ertoe dat er namaakproducten in terecht komen die schadelijk zijn voor bedrijven en die burgers aan risico's blootstellen.

³¹ De video van de workshop kan bekeken worden op de website van de Commissie op: http://ec.europa.eu/growth/industry/intellectual-property/enforcement_nl.

Naar de mening van de Commissie is er dringend behoefte aan een verdere bescherming van toeleveringsketens tegen namaak. Dit kan worden gerealiseerd door nieuwe instrumenten te testen en de opbouw en uitbreiding van beste praktijken te ondersteunen.

De traceerbaarheid van goederen is een hoeksteen van de beveiliging van toeleveringsketens, consumentenveiligheid en de kwaliteit van producten. De Commissie zal daarom de samenwerking versterken tussen houders van rechten en belangrijke actoren zoals organisaties op het gebied van normen en aanbieders van beveiligingsoplossingen, teneinde de verspreiding van technologieën³² op het gebied van traceerbaarheid te vergemakkelijken en het ontstaan van nieuwe tracerings- en authenticatiesystemen zoals **blokketen**, te ondersteunen. Door activa, transacties en deelnemers te registreren verschaft dit gedeelde digitale register waardevolle informatie over de herkomst en geschiedenis van producten, zodat ze gemakkelijker gevolgd en geauthenticeerd kunnen worden. Oplossingen die uitgaan van blokketens zouden er derhalve voor kunnen zorgen dat nagemaakte onderdelen of producten die in de legale toeleveringsketens zijn binnengekomen, evenals goederen die mogelijk op illegale marktplaatsen terecht zijn gekomen, sneller ontdekt kunnen worden³³. Als onderdeel van haar project #Blockchain4EU: Blokketen voor industriële transformaties, onderzoekt de Commissie op welke wijze de blokketen gebruikt kan worden om de transparantie van toeleveringsketens te versterken en intellectuele-eigendomsrechten beter te beschermen. Samen met het waarnemingscentrum zal de Commissie verschillende mogelijke toepassingen van blokketens in de strijd tegen nagemaakte producten verder in kaart brengen en testen (met name via *Blockathon*) en mogelijke wettelijke en economische belemmeringen voor de invoering ervan vaststellen³⁴.

Bovendien kan er ook gewerkt worden aan meer voorlichting en wijdverbreide beste praktijken. Bedrijfstakken moeten meer bewust gemaakt worden van de noodzaak hun toeleveringsketens te beschermen en gestimuleerd worden actie te ondernemen voor een betere bescherming. In dit verband kan **het vaker opnemen van bescherming in verband met intellectuele eigendom in certificeringsprocessen** een nuttig instrument zijn. Op 10 mei 2017 is bijvoorbeeld een nieuwe ISO-norm inzake duurzame aanbesteding aangenomen (ISO 20400) die voor het eerst een expliciete verwijzing naar maatregelen ter bestrijding van IE-inbreuken bevat. De Commissie zal zich nu inzetten voor een verdere promotie van deze norm door middel van informatiebijeenkomsten voor ondernemingen³⁵ of grotere evenementen op het gebied van handhaving van IER³⁶.

Daarnaast zal de Commissie ook nader onderzoeken hoe de naleving van beschermingsnormen voor intellectuele eigendom in de toekomst onderdeel kan worden van het proces tot verkrijging van de **status van geautoriseerde marktdeelnemer (AEO's - Authorised Economic Operators)**³⁷. Het AEO-concept is gebaseerd op een partnerschap van

³² Het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek van de Europese Commissie heeft de authenticatietechnologieën en tracerings- en opsporingssystemen uitgebreid in kaart gebracht in een in 2016 gepubliceerde studie die beschikbaar is op:

<http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC104204/kjna28400enn.pdf>

³³ Vanzelfsprekend onder de voorwaarde dat op blokketens gebaseerde oplossingen in overeenstemming zijn met de toepasselijke wetgeving, met name ten aanzien van de bescherming van persoonsgegevens.

³⁴ De Commissie zal ook een "EU-waarnemingscentrum en forum voor blokketens" oprichten, samen met het Europees Parlement.

³⁵ Bijvoorbeeld met behulp van helpdesks inzake intellectuele-eigendomsrechten.

³⁶ ISO 20400 werd behandeld tijdens de op 23 juni 2017 in Berlijn gehouden top voor de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten.

³⁷ https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/customs-security/authorised-economic-operator-aeo_en

de Werelddouaneorganisatie (WDO) tussen douaneautoriteiten en bedrijven. De AEO wordt verleend door douaneautoriteiten en biedt marktdeelnemers bepaalde voordelen in douaneprocedures. De status staat open voor alle deelnemers aan de toeleveringsketen die voldoen aan bepaalde in de EU-douaneregelgeving beschreven kwaliteitscriteria en nauw samenwerken met de douaneautoriteiten om de veiligheid en integriteit van toeleveringsketens te waarborgen. De strijd tegen namaak zou op dit gebied van groter belang kunnen worden. Teneinde de veiligheid van toeleveringsketens te vergroten worden marktdeelnemers gestimuleerd betrouwbare partners te kiezen die doelmatige nalevingsregelingen, zoals AEO, hebben opgezet.

Tot slot moet er speciale aandacht worden geschonken aan de **situatie van kmo's**, die vaak over zeer beperkte middelen beschikken om hun toeleveringsketens te beschermen. Het EUIPO is bezig met het opzetten van een speciale studie over dit onderwerp, om beste praktijken in kaart te brengen en concrete oplossingen aan te dragen.

De Commissie roept het bedrijfsleven op om de benodigde stappen op het gebied van zorgvuldigheid te nemen in de strijd tegen IE-inbreuken. Om het bedrijfsleven bij deze inspanningen te ondersteunen en beste praktijken te bevorderen, zal zij:

- nauwer samenwerken met belanghebbenden teneinde de vrijwillige overeenkomsten in de strijd tegen IE-inbreuken te verbeteren en uit te breiden. Zij zal werken aan het stimuleren van speciale memoranda van overeenstemming en houders van rechten, internetplatforms, reclamebureaus, verzendbedrijven en verleners van betaaldiensten hierbij betrekken;
- het toezicht op het functioneren en de doelmatigheid van dergelijke memoranda van overeenstemming voortzetten en verslag doen van de resultaten daarvan;
- de zorgvuldigheid in toeleveringsketens verder bevorderen, de mogelijkheden van nieuwe technologieën zoals bijvoorbeeld blokketens onderzoeken en het gebruik van bestaande certificeringsprocessen voor de invoering van nalevingsprogramma's inzake intellectuele eigendom stimuleren.

IV. BESTRIJDING VAN IE-INBREUKEN DOOR MIDDEL VAN BETERE ADMINISTRATIEVE SAMENWERKING

Er is momenteel een schat aan informatie over de waarde en impact van nagemaakte en door piraterij verkregen goederen³⁸, over de herkomst van criminele organisaties en de routes die zij gebruiken om de goederen in de EU binnen te brengen³⁹. Dankzij een enorme inspanning om gegevens te verzamelen⁴⁰, zijn de zwaarst getroffen sectoren nu vastgesteld, zijn de routes

³⁸ Zie Europol/EUIPO, *Situation Report on Counterfeiting and Piracy in the European Union*, 2017, op:

https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/Situation%20Report%20EUIPO-Europol_en.pdf.

³⁹ Zie OESO/EUIPO, *Mapping the Real Routes of Trade in Fake Goods*, uit juni 2017, beschikbaar op:

https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/reports/Mapping_the_Real_Routes_of_Trade_in_Fake_Goods_en.pdf.

⁴⁰ Andere publicaties over specifieke kwesties ten aanzien van intellectuele-eigendomsrechten en inbreuken daarop zijn beschikbaar op de homepage van het waarnemingscentrum: <https://euiipo.europa.eu/ohimportal/en/web/observatory/observatory-publications>.

bekend en is het bewijs geleverd. Het is daarom nu tijd om binnen de EU de krachten te bundelen en de strijd tegen IE-inbreuken aan de grenzen en daarbuiten te intensiveren.

Teneinde de eerbiediging van intellectuele-eigendomsrechten binnen de EU te verbeteren zal de Commissie streven naar **het versterken van de samenwerking tussen alle autoriteiten ter zake**. Ten eerste zal zij onderzoeken hoe de met economische en handelsinspectie belaste organen, samen met de autoriteiten voor de consumentenbescherming, nauwer betrokken kunnen worden bij de bestrijding van namaak en piraterij. In sommige lidstaten is dit reeds het geval, in andere niet. Op basis van bestaande beste praktijken op sommige gebieden en in sommige lidstaten zal de Commissie met de lidstaten bespreken hoe een passende betrokkenheid van alle relevante autoriteiten gewaarborgd kan worden. De Commissie zal bijvoorbeeld blijven stimuleren dat lidstaten in de agrovoedingssector de beste praktijken delen voor het toezicht op en de handhaving van met name de rechten inzake geografische aanduiding (GI), met inbegrip van de voortzetting van het auditprogramma voor de controlestructuren van de lidstaten.

Verder zal de Commissie, samen met het EUIPO en Europol, de verschillende in de strijd tegen namaak gebruikte gegevensbanken in kaart brengen, teneinde vast te stellen welke gegevens er ontbreken en op welke wijze het delen van gegevens door de relevante autoriteiten eventueel verbeterd kan worden.

Samen met het EUIPO, en op basis van de verzamelde feiten en gegevens, zal de Commissie tevens met de lidstaten werken aan **het vergroten van het bewustzijn bij het publiek** over de rol van intellectuele eigendom en de negatieve gevolgen van IE-inbreuken.

Ter bestrijding van namaak en piraterij aan de grenzen van de Unie zal de Commissie de lidstaten ondersteuning blijven bieden wat **douanehandhaving** betreft. Zij is momenteel bezig met een beoordeling van de prestaties van het douaneactieplan tegen IE-inbreuken in de periode 2013-2017⁴¹. Zij zal hierover nog in 2017 verslag uitbrengen en de noodzakelijke volgende stappen nemen, met aandacht voor de volgende prioriteiten:

- waarborgen van een homogene tenuitvoerlegging van de IER-handhavingswetgeving aan de grenzen van de hele EU;
- versterken van de douanesamenwerking en de uitwisseling van informatie met politie- en andere handhavingsautoriteiten;
- ontwikkelen van instrumenten voor risicobeheer voor de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten.

Verder herinnert de Commissie de lidstaten aan de verplichtingen tot een spoedige omzetting van de nieuwe EU-regels die zijn vastgesteld in de merkenrichtlijn, met inbegrip van het stelsel voor overheden. Deze regels hebben onder andere ten doel de stroom aan nagemaakte goederen te stoppen, met inbegrip van doorvoergoederen⁴².

Nagemaakte producten voldoen doorgaans niet aan de EU-productwetgeving en kunnen een veiligheidsrisico vormen voor consumenten. Aangezien in deze mededeling een betere handhaving van de IER-wetgeving in de EU centraal staat, zal de handhaving van andere EU-productwetgeving behandeld worden in het op handen zijnde "goederenpakket", zoals aangekondigd in de strategie voor de eengemaakte markt.

⁴¹ Resolutie van de Raad over het EU-douaneactieplan tegen inbreuken op intellectuele-eigendomsrechten (IER), (PB C 80, 19.3.2013, blz. 1).

⁴² Zie richtlijn (EU) 2015/2436 van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2015 betreffende de aanpassing van het merkenrecht der lidstaten (PB L 336 van 23.12.2015, blz. 1).

De Commissie zal:

- samen met het EUIPO ervoor zorgen dat de betreffende handhavingsautoriteiten in de EU beschikken over de instrumenten om samen te werken in de strijd tegen namaak en piraterij, onder andere door een beter markttoezicht;
- samen met het EUIPO een grotere inspanning leveren om het publiek meer bewust te maken van de risico's die zijn verbonden aan IE-inbreuken;
- meer gerichte bijstand bieden aan nationale douaneautoriteiten, op grond van de resultaten van het huidige douaneactieplan, en samen met de Raad werken aan een nieuw douaneactieplan in 2018.

V. BESTRIJDEN VAN IE-INBREUKEN WERELDWIJD

Namaak en piraterij zijn met name een wereldwijd probleem en vragen om wereldwijde oplossingen. Maatregelen binnen de EU dienen vergezeld te gaan van internationale inspanningen om schendingen van IER over de hele lengte van mondiale toeleveringsketens tegen te gaan.

De Commissie bevordert de EU-aanpak om intellectuele-eigendomsrechten wereldwijd te handhaven: op bilateraal niveau, in handelsovereenkomsten en dialogen over intellectuele eigendom met belangrijke handelspartners; en op multilateraal niveau, in internationale organisaties zoals de Wereldorganisatie voor de intellectuele eigendom (WIPO), de Wereldhandelsorganisatie (WTO), de Raad voor TRIPs en de OESO, alsmede relevante organen zoals ICANN⁴³. Dit heeft ten doel internationaal IER-handhaving te intensiveren en te normaliseren en bewustzijn te kweken over de door namaak en piraterij geleden schade.

De Commissie is, in nauwe samenwerking met het EUIPO, bezig met het opzetten van drie **technische samenwerkingsprogramma's inzake intellectuele eigendom** (de zogeheten 'IP Key'-programma's) met respectievelijk China, Zuidoost-Azië en Latijns-Amerika. Zij doet dit op basis van de positieve ervaring met eerdere samenwerkingsprogramma's met China en de ASEAN-regio. De begroting voor deze drie programma's zal tussen 2017 en 2020 in totaal 20 miljoen EUR bedragen. De programma's zullen de ontwikkeling van een doeltreffend systeem voor de bescherming van intellectuele eigendom in de deelnemende landen ondersteunen, op basis van goede praktijken in de EU, en zo de EU-ondernemingen helpen om hun intellectuele-eigendomsrechten in deze markten te beschermen.

Als onderdeel van de strategie voor de bescherming en handhaving van intellectuele-eigendomsrechten in derde landen⁴⁴ zal de Commissie een geactualiseerd **verslag over de bescherming en handhaving van intellectuele-eigendomsrechten in derde landen publiceren**. Het verslag zal een lijst van nieuwe prioriteitslanden bevatten. De Commissie zal haar werkzaamheden in de prioriteitslanden intensiveren en haar middelen gericht inzetten op de vastgestelde probleemgebieden, waaronder vrijhandelszones en geografische aanduidingen.

De Commissie zal - in samenwerking met het EUIPO - een **watchlist voor intellectuele-eigendomsmarkten** opstellen. In de watchlist zullen buiten de EU gevestigde online- en fysieke markten benoemd worden waarvan wordt gemeld dat zij bij belangrijke IE-inbreuken, en met name piraterij en namaak, betrokken zijn of deze faciliteren. Het eindresultaat van

⁴³ De Internet Corporation for Assigned Names and Numbers.

⁴⁴<https://euiipo.europa.eu/ohimportal/documents/11370/0/Report+on+the+protection+and+enforcement+of+intellectual+property+rights+in+third+countries>

deze oefening zal bestaan uit een lijst met de grootste probleemmarkten en een beschrijving van de belangrijkste kenmerken ervan. De noodzakelijke informatie en waarborgen ten aanzien van de inhoud en het doel van de lijst zal door de Commissie ter beschikking worden gesteld. De Commissie zal tevens toezicht houden op de maatregelen en acties die de lokale autoriteiten nemen met betrekking tot de in de lijst opgenomen markten evenals op de maatregelen en acties voor de beteugeling van IE-inbreuken die worden genomen door beheerders en eigenaren van markten.

In dit verband zal de Commissie een openbare raadpleging organiseren om informatie over deze markten te verzamelen. De met behulp van het waarnemingscentrum gecontroleerde gegevens zullen worden gebruikt bij de selectie van de markten die op de lijst worden geplaatst. De eerste watchlist voor intellectuele-eigendomsmarkten zal in de tweede helft van 2018 gepubliceerd worden en zal regelmatig geactualiseerd worden.

De Commissie zal tevens het gebruik van online-informatie over de bescherming van intellectuele eigendom blijven bevorderen, met inbegrip van het snelle inlichtingensysteem ter bestrijding van namaak (Acris), dat informatie bijeen brengt over IE-inbreuken die Europese bedrijven raken in landen buiten de EU. Om de online-informatie beter toegankelijk en meer gebruikersvriendelijk te maken is de Commissie voornemens een portaal op te zetten waarop de toegangspagina's van haar met intellectuele eigendom verband houdende websites en gegevensbanken samengebracht worden.

Om de strijd tegen IE-inbreuken in niet-EU landen te intensiveren zal de Commissie:

- in het eerste kwartaal van 2018 een nieuw verslag over de bescherming en handhaving van intellectuele-eigendomsrechten in derde landen publiceren, waarbij nieuwe gebieden zullen worden gepresenteerd (bijvoorbeeld vrijhandelszones, geografische aanduidingen);

- in de tweede helft van 2018 een watchlist voor intellectuele-eigendomsmarkten opzetten, die online- en fysieke markten in kaart brengt die bij substantiële IE-inbreuken zijn betrokken of deze faciliteren;

- op basis van jaarlijkse werkplannen de technische samenwerkingsprogramma's (de IP-Keyprogramma's) met China, Zuidoost-Azië en Latijns-Amerika ten uitvoer leggen.

VI. CONCLUSIE

In deze mededeling wordt een samenhangende reeks maatregelen en acties beschreven die ten doel hebben een gecoördineerde en doeltreffende aanpak in het EU-beleid te waarborgen teneinde de strijd tegen IE-inbreuken verder te verbeteren. Om te waarborgen dat deze optimaal zichtbaar is werkt de Commissie samen met het EUIPO aan de beschikbaarstelling van informatie over alle maatregelen en acties op één internetportaal.

De omvang van namaak en piraterij en de impact ervan op onze samenleving vragen om doeltreffende reacties op het gebied van handhaving, en een snel en gecoördineerd optreden van een groot aantal zowel publieke als particuliere actoren op elk niveau, van lokaal tot globaal.

Tegen deze achtergrond moedigt de Commissie alle partijen aan om opvolging te geven aan de in deze mededeling beschreven richtsnoeren, aanbevelingen en acties. Zij zal de geboekte vooruitgang bewaken en op basis daarvan beoordelen of er vervolgstappen nodig zijn.

Overzicht van de belangrijkste acties

ACTIE	ACTOREN	TIJDSHEMA
1. NAAR EEN DOELMATIGER EN VOORSPELBAARDER RECHTSHANDHAVINGSSYSTEEM IN DE EU		
Richtsnoeren inzake de wijze waarop de belangrijkste bepalingen van de richtlijn betreffende de handhaving van intellectuele-eigendomsrechten (IPRED) uitgelegd en toegepast moeten worden.	Commissie	voltooid
Werken met nationale deskundigen en rechters aan nadere, meer specifieke richtsnoeren die uitgaan van beste praktijken.	Commissie/Lidstaten/Waarnemingscentrum	tegen 2019
De hierboven genoemde richtsnoeren en beste praktijken online zetten, onder andere via het portaal Uw Europa.	Commissie/Waarnemingscentrum	tegen 2019
Bevorderen van: - de specialisatie van rechters voor zaken die verband houden met intellectuele eigendom en de handhaving ervan; - de systematische publicatie van uitspraken in zaken met betrekking tot de handhaving van intellectuele eigendom.	Lidstaten	-
Bevorderen dat er op grotere schaal gebruik wordt gemaakt van alternatieve geschillenbeslechting voor de oplossing van IE-geschillen, met inbegrip van het in kaart brengen van	Commissie/EUIPO	tegen 2019

3. BESTRIJDING VAN IE-INBREUKEN DOOR MIDDEL VAN BETERE ADMINISTRATIEVE SAMENWERKING		
Een grotere inspanning leveren en het publiek meer bewust te maken van de risico's die zijn verbonden aan IE-inbreuken.	EUIPO	tegen 2019
Meer gerichte bijstand bieden aan nationale douaneautoriteiten, op grond van de resultaten van het huidige douaneactieplan, en samen met het voorzitterschap van de Raad werken aan een nieuw douaneactieplan.	Commissie/Raad	2018
4. BESTRIJDEN VAN IE-INBREUKEN WERELDWIJD		
Publicatie van een nieuw verslag inzake de bescherming en handhaving van intellectuele-eigendomsrechten in derde landen, waarbij nieuwe aandachtsgebieden worden gepresenteerd (bijvoorbeeld vrijhandelszones, geografische aanduidingen).	Commissie	Eerste helft van 2018
Een watchlist voor intellectuele-eigendomsmarkten opzetten, die online- en fysieke markten in kaart brengt die bij substantiële IE-inbreuken zij betrokken of deze faciliteren.	Commissie	2018
Tenuitvoerlegging van de technische samenwerkingsprogramma's (de IP-Keyprogramma's) met China, Zuidoost-Azië en Latijns-Amerika, op basis van jaarlijkse werkplannen.	Commissie/Waarnemingscentrum	2018-2019